

Renata Przygodzka*, Magdalena Owczarczuk**

XXV Podlaskie Forum Ekonomistów nt. „Ekonomiści dla regionu”. Jubileusz 60-lecia Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Białymstoku

26 stycznia 2024 roku na Wydziale Ekonomii i Finansów UwB odbyło się jubileuszowe XXV Podlaskie Forum Ekonomistów pod hasłem „Ekonomiści dla regionu” połączone z obchodami 60-lecia działalności białostockiego oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Wydarzenie zostało objęte patronatem Prezydenta Miasta Białegostoku, J.M. Rektora UwB, J.M. Rektora PB, J.M. Rektora WANS.

W Forum wzięło udział ponad 60 ekonomistów pochodzących ze świata nauki oraz biznesu. Wśród przybyłych gości znaleźli się m.in. prezydent Miasta Białegostoku – dr hab. Tadeusz Truskolaski, prof. UwB, sekretarz Województwa Podlaskiego – Mirosława Jaroszewicz-Łojewska, prof. dr hab. Henryk Wnorowski – członek Rady Polityki Pieniężnej, przedstawiciele władz podlaskich uczelni (Uniwersytetu w Białymstoku, Politechniki Białostockiej, Wschodnioeuropejskiej Akademii Nauk Stosowanych, Państwowej Uczelni Zawodowej w Suwałkach oraz Akademii Łomżyńskiej), przedstawiciele władz podlaskich organizacji pozarządowych (Izby Przemysłowo-Handlowej w Białymstoku, Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa Oddział w Białymstoku, Stowarzyszenia Księgowych w Polsce), byli obecni członkowie i sympatycy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz przedstawiciele podlaskich mediów.

Wydarzenie podzielono na części: sesję jubileuszową oraz dwie sesje naukowe. Pierwsza z nich została poświęcona jubileuszowi 60-lecia działalności PTE Oddział w Białymstoku. Otworzyła ją prezes białostockiego oddziału dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB, witając zaproszonych gości i członków towarzystwa oraz przypominając długoletnią historię oddziału, która zainaugurowana została w 1960 r.

powstaniem Komitetu Organizacyjnego PTE w Białymstoku. Oficjalne rozpoczęcie działalności Oddziału przypada na dzień 27 stycznia 1964 r., w którym odbyło się Walne Zgromadzenie Konstytucyjne Członków Oddziału PTE w Białymstoku. Od tego momentu nastąpił dynamiczny rozwój oddziału, czego wyrazem był systematyczny wzrost liczby członków, głównie praktyków, oraz wzrost liczby zakładowych, międzyzakładowych i terenowych kół PTE (w 1980 r. było ich 130). Wyodrębniły się tematyczne sekcje (m.in. Sekcja Ekonomiczno-Społeczna Problemów Regionu, Sekcja Ekonomiki Przemysłu i Budownictwa czy Sekcja Ekonomiki Rolnictwa) oraz kluby (np. Klub Jednostek Inicjujących, Klub Ekspertów czy Regionalne Rady Koordynacyjne). Działalność prowadzono głównie za pomocą konferencji i sympozjów, narad i odczytów, konsultacji ekonomicznych, szkoleń oraz wydawnictw popularyzujących wiedzę ekonomiczną. Transformacja systemowa, konieczność częstych zmian siedziby, utrudniły prowadzenie działalności Oddziału i w latach 90. minionego wieku została ona znacznie ograniczona. Jak podkreśliła dr hab. Ewa Gruszewska, prof., UwB, jej dynamika wzrosła wraz z przejściem oddziału w 2001 r. pod egidę naukowców (wówczas siedzibę przeniesiono do Wyższej Szkoły Ekonomicznej, a w 2013 r. – na ówczesny Wydział Ekonomii i Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku – obecnie Wydział Ekonomii i Finansów). Od tego czasu wyraźnie zmienił się charakter działalności oddziału – ze szkoleniowo-kursowej na naukową i popularyzatorską. Najważniejsze jej obszary zaprezentowali wiceprezisi PTE Oddział w Białymstoku – dr hab. Elżbieta Szymańska, prof. PB oraz dr Adam E. Szczepanowski, prof. WANS. Do głównych form działalności oddziału należą obecnie: organizacja kolejnych edycji Podlaskiego Forum Ekonomistów, konkursy na najlepsze prace dyplomowe o tematyce ekonomicznej, spotkania „O ekonomii przy kawie”, współorganizacja Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, działalność wydawnicza, współpraca z innymi

* Dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB – Uniwersytet w Białymstoku.

** Dr Magdalena Owczarczuk – Uniwersytet w Białymstoku.

organizacjami, w tym z Towarzystwem Naukowym Organizacji i Kierownictwa (TNOiK), czy patronowanie wydarzeniom naukowym odbywającym się na uczelniach białostockich. Szczególną uwagę zwrócono na formułę Podlaskiego Forum Ekonomistów, którego celem jest wymiana myśli i doświadczeń ekonomistów uczelni wyższych województwa podlaskiego, poszukiwanie aktualnych kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego, w tym przede wszystkim Podlasia, oraz integracja ekonomistów i przedsiębiorców województwa podlaskiego. Od 2008 r. zorganizowano 25 edycji Forum o zróżnicowanej tematyce, nawiązującej na ogół do aktualnych wyzwań i problemów funkcjonowania wybranych obszarów gospodarki i polityki ekonomicznej w kontekście rozwoju regionu.

Wystąpienia prezentujące historię i obecną działalność białostockiego oddziału PTE zapoczątkowały dygresje i wspomnienia innych zebranych osób, w tym prof. dr. hab. Leszka Kupca czy dr. Kazimierza Kopnki. Moderatorem spotkania była prezes Oddziału – dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UwB.

Jubileusz stał się też doskonałą okazją do docenienia osób szczególnie zasłużonych dla rozwoju Oddziału oraz wręczenia wyróżnień w postaci godności Honorowego Członka PTE. Zgodnie z Uchwałą Zjazdu Krajowego PTE z dnia 28.11.2023 r. tytuły te otrzymali: mgr Czesław Chociej – osoba niezwykle aktywna, jak i wspierająca rozwój białostockiego oddziału PTE od początków jego istnienia oraz prof. dr hab. Kazimierz Meredyk – wieloletni członek PTE wyjątkowo zaangażowany w rozwój nauk ekonomicznych oraz kształcenia ekonomicznego na Podlasiu.

Podczas Jubileuszu obecny był profesor Kazimierz Meredyk, który z rąk prezesa PTE profesora Mariana Goryni odebrał przyznane wyróżnienie.

W części jubileuszowej Forum miało również miejsce wręczenie nagród w VI Konkursie im. prof. Adama Sadowskiego na najlepszą pracę magisterską i dyplomową z zakresu dyscyplin: ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości, obejmującym prace napisane i obronione w roku akademickim 2022/2023 w obszarze „Problemy współczesnej gospodarki”. Pierwszą nagrodę wśród prac licencjackich przyznano Barbarze Kojcie za pracę pod tytułem „Atrakcyjność pracodawcy w oczach przedstawicieli pokolenia Z”. Promotorką pracy była dr Anna Wasiluk z Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Białostockiej. Natomiast pierwszą nagrodę wśród prac magisterskich przyznano Agnieszce Zabrockiej za pracę pod tytułem „Wpływ pandemii COVID-19 na zarządzanie łańcuchami dostaw”. Promotorką pracy była dr Urszula Ryciuk z Wydziału Inżynierii Zarządzania Politechniki Białostockiej. W imieniu PTE Oddział w Białymstoku nagrodę wręczyli: przewodniczący Kapituły Konkursu dr Dariusz Perło oraz prezes Oddziału dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UwB.

Drugą część Forum uświetnili swoimi wystąpieniami znakomici polscy ekonomiści, w tym prezes Zarządu Krajowego PTE – prof. dr hab. Marian Gorynia, prezes honorowa PTE – prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska-Ziemacka, wiceprezes Zarządu Krajowego PTE – prof. dr hab. Łukasz Hardt, prezes Zarządu Podlaskiego Centrum Rolno-Towarowego S.A. – dr Bogdan Rogaski oraz członek Zarządu PTE Oddział w Białymstoku – dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB.

Prof. Kazimierz Meredyk otrzymuje godność honorowego członka PTE – wyróżnienie wręczając: prof. Marian Gorynia, prezes PTE oraz prof. Elżbieta Mączyńska, honorowa prezes PTE. Fot. Paweł Lemański.

Prof. dr hab. Marian Gorynia w swoim interesującym wystąpieniu zatytułowanym „Silne i słabe strony ekonomii umiaru – między wzrostem a umiarem” podniósł kwestię ograniczeń związanych z tradycyjnym utożsamianiem wzrostu gospodarczego mierzonego PKB z postępowaniem, a przede wszystkim dobrostanem społeczeństwa. Paradoksalnie bowiem skutkiem postępu technologicznego są negatywne efekty zewnętrzne, których skala i konsekwencje doprowadziły do powstania dylematu „wzrost czy umiar”. Ograniczona wydolność/wyporność środowiska staje się imperatywem do zmiany podejścia, w którym na czoło wysuwają się trzy pojęcia: racjonalność globalna, umiar i dobro wspólne. Są one co do zasady przeciwstawne pojęciom racjonalności indywidualnej, użyteczności, preferencji. Jednak w teoretycznym dyskursie, ale także w debacie publicznej, zdaniem prof. Mariana Goryni „musi być miejsce na kategorie, które z pozoru mogą wydawać się utopiami, ideałami bez pokrycia, oderwanymi od życia typami idealnymi. Chodzi o konieczność odejścia od myślenia wyłącznie doraźnego, *ad hoc*, pod presją, krótkookresowego, podporządkowanego rozwiązywaniu wyłącznie bieżących problemów. Archetypy takich kategorii stanowią pojęcia racjonalności globalnej i dobra wspólnego”. Natomiast umiar warunkuje realizację postulatu racjonalności globalnej, która rozciąga się na całą cywilizację i na długi okres. Tym samym umiar warunkuje trwanie cywilizacji.

Wystąpienie prof. dr hab. Elżbiety Mączyńskiej-Ziemackiej zatytułowane „Cywilizacyjny przełom – następstwa instytucjonalne, gospodarcze i społeczne” w istocie swiej nawiązało do głównych tez prof. Mariana Goryni, a przede wszystkim do potrzeby poszukiwania nowych podejść i koncepcji, wychodzących poza tradycyjne utożsamianie wzrostu i rozwoju z PKB. Z diagnozy problemów współczesnego świata wynika, że znajduje się on na etapie cywilizacyjnego przełomu, w którym nowoczesne technologie, a zwłaszcza sztuczna inteligencja, w istotnym stopniu będą wpływać na funkcjonowanie współczesnych społeczeństw i gospodarek. Dlatego tak ważne są nowe holistyczne modele rozwoju społeczno-gospodarczego.

Kolejny prelegent, prof. dr hab. Łukasz Hardt, w tytule swego wystąpienia zadał pytanie o kierunek polityki gospodarczej dla Polski w kontekście obecnej inflacji i wzrostu PKB, kryzysu instytucjonalnego, sytuacji demograficznej i migracyjnej, sytuacji geopolitycznej (w tym zwiększonych wydatków zbrojeniowych) czy transformacji energetycznej. Ze względu na dużą liczbę czynników determinujących potencjalne kierunki polityki gospodarczej prof. Łukasz Hardt nie stawiał konkretnych odpowiedzi. Wskazywał raczej możliwe rozwiązania. Podkreślił przy tym, że dla długoterminowego wzrostu kluczowy jest wzrost produktywności pracy (inwestycje) i działania

przeciwdziałające niekorzystnym trendom demograficznym, ale też ustabilizowanie instytucji.

Dr Bogdan Rogaski, prezes Zarządu Podlaskiego Centrum Rolno-Towarowego S.A., podjął problematykę roli rynków rolno-towarowych w rozwoju regionu. Zestawiając ze sobą konkurencyjność wielkich globalnych graczy produkujących żywność, w oparciu o efekty skali i długie łańcuchy dostaw ze średnimi i małymi producentami artykułów rolno-spożywczych, działającymi na rynkach lokalnych w oparciu o krótkie łańcuchy dostaw, wykazał, że ci ostatni odgrywają szczególną rolę z perspektywy bezpieczeństwa żywnościowego oraz rozwoju lokalnego. A w tym kontekście rynki rolno-towarowe stanowią niezbędną infrastrukturę do stymulowania wymiany handlowej. Dynamiczny rozwój takich rynków w Białymstoku potwierdza ich znaczenie w integrowaniu producentów i nabywców żywności.

Do problematyki podjętej przez przedmówcę nawiązała dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB, formułując w tytule wystąpienia pytanie „Sektor rolno-spożywczy – stymulator czy bariera rozwoju regionalnego?”. W oparciu o przeprowadzone badania, których celem było określenie wpływu sektora rolno-spożywczego (SRS) na rozwój regionalny, wykazała statystycznie istotny negatywny wpływ dużego udziału rolnictwa w gospodarce regionu na PKB *per capita*, czyli miarę wzrostu gospodarczego. Jednak nie oznacza to zdaniem Prelegentki, że na postawione w tytule pytanie można odpowiedzieć, że SRS jest barierą rozwoju regionalnego. Na potwierdzenie tej tezy przytoczyła kilka argumentów, wskazując, że rozwój jest znacznie szerszą kategorią niż wzrost oraz że poza produkcją surowców rolnych w warunkach relatywnie niższej produktywności rolnictwo pełni szereg dodatkowych funkcji, przede wszystkim zapewniając żywotność obszarom wiejskim. Ponadto zrównoważony rozwój rolnictwa stymuluje racjonalne wykorzystanie zasobów w poszanowaniu zarówno społeczeństwa, środowiska, jak i gospodarki, a SRS jest kreatorem innowacyjności i konkurencyjności regionów, w wielu z nich pełniąc funkcję tzw. inteligentnych specjalizacji.

Wygłoszone referaty spotkały się z dużym zainteresowaniem oraz stały się przyczynkiem do zadawania pytań i zabierania głosu w dyskusji przez wielu obecnych na sali gości.

Atmosfera spotkania była niezwykle doniosła, wzruszająca, ale też pełna ciepła i sympatii. Wielu członków białostockiego oddziału PTE, jak i zaproszonych gości miało okazję zapoznać się z długoletnią i interesującą historią stowarzyszenia, na którą złożyła się aktywność kilku pokoleń ekonomistów regionu. Był to też wspólny czas odnowienia i zacieśnienia kontaktów naukowych oraz dyskusji nad przyszłymi kierunkami działalności Oddziału. ■